

*Профатіло К. В.,
аспірант*

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ КОМІСІЇ З РЕГУЛЮВАННЯ АЗАРТНИХ ІГОР ТА ЛОТЕРЕЙ

Анотація. Виконано аналіз принципів організації та діяльності Комісії з регулювання азартних ігор і лотерей як центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом. Запропоновано визначити такі принципи як систему основоположних політико-правових ідей, що визначають сутність і вихідні положення її організації, внутрішньоструктурного управління та державно-владної діяльності. Розглянуто основні ознаки (фундаментальність, універсальність, наукова обґрунтованість, правове вираження, підвищена стабільність тощо), сутність і значення загальних і спеціальних принципів функціонування Комісії з регулювання азартних ігор і лотерей, їх єдність і взаємозв'язок з іншими елементами її адміністративно-правового статусу. Установлено, що ефективне функціонування Комісії з регулювання азартних ігор і лотерей має ґрунтуватися на принципах верховенства права (у тому числі законності, дотримання прав і свобод людини й громадянина, рівності перед законом), неупередженості, професіоналізму, патріотизму, прозорості, контролю, відповідальності, колегіальності, безперервності й інших загальних і спеціальних принципах. Обґрунтовано пропозиції щодо уточнення поняття, переліку й змісту принципів діяльності Комісії з регулювання азартних ігор і лотерей, узгодження таких принципів з її компетенцією та практичною діяльністю. Зокрема, удосконалення адміністративно-правового статусу Комісії з регулювання азартних ігор і лотерей насамперед потребує розгорнутого й узгодженого врегулювання її принципів, завдань і функцій, а також забезпечення відповідності їх змісту правовим засадам, у тому числі повноваженням, організації та практичній діяльності такого центрального органу виконавчої влади.

Ключові слова: принципи, організація, діяльність, комісія, азартні ігри, лотерея, верховенство права, неупередженість, колегіальність.

Постановка проблеми. Ефективна реалізація державної політики у сфері організації та проведення азартних ігор і лотерей, відповідальність за яку покладено на Комісію з регулювання азартних ігор і лотерей, безпосередньо залежить від обсягу, змісту й практики реалізації її компетенції. Нині Комісія з регулювання азартних ігор і лотерей, фактично залишаючись порівняно новим і невеликим центральним органом виконавчої влади, зосереджує досить широке коло нормативних, організаційних, ліцензійно-реєстраційних, контрольних та інших повноважень у сфері з потенційно високими корупційними ризиками. Тому пріоритетного значення набуває забезпечення узгодженості та послідовності принципів, завдань і функцій Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, їх достатності й відповідності не тільки поточним потребам державного регулювання у сфері організації та проведення азартних ігор та лотерей, але й правам та інтересам організаторів азартних

ігор, операторів лотерей тощо. З огляду на це в контексті удосконалення адміністративно-правового статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей нами й вбачаються актуальними питання принципів її організації та діяльності.

Стан дослідження проблеми. Проблематика принципів, завдань та функцій державних органів, зокрема відповідальних за регулювання азартних ігор та лотерей, раніше вже розглядалась такими вченими, як Д.В. Бараненко [1], В.М. Дорогих [2], Д.В. Журавльов [3], М.О. Лиськов [4], В.В. Туманов [5] та інші. Разом із тим їхні наукові роботи стосуються здебільшого лише окремих аспектів державної діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор і лотерей, що на нинішньому етапі державного врядування вже дещо втратили свою актуальність й не охоплюють сучасні особливості компетенції Комісії з регулювання азартних ігор і лотерей.

Принципи й повноваження Комісії з регулювання азартних ігор і лотерей є одними з базових складових спеціального статусу даного центрального органу виконавчої влади. При цьому, сьогодні питання сутності й змісту принципів органів публічної влади наразі зберігає дискусійність у науковій літературі. Тому характеристика принципів та компетенції Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей насамперед потребує подальшого визначення їх правової природи та місця у структурі адміністративно-правового статусу, особливостей взаємозв'язків із іншими його елементами.

Мета й завдання дослідження. Метою статті є аналіз принципів організації та діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, визначення їх основних рис, сутності та значення. Завдання дослідження полягає в обґрунтуванні пропозицій щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання принципів функціонування даного центрального органу виконавчої влади, узгодження з ними його компетенції та діяльності.

Виклад основного матеріалу. Принципи як невід'ємний елемент адміністративно-правового статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей визначають концептуальні вихідні положення її організації та функціонування. У науковій літературі наразі склались різні підходи до дефініції принципів як правової категорії, що загалом негативно позначається на розумінні їх сутності та практичній реалізації. Зокрема принципи визначаються як першооснова, керівна ідея, установка та вихідне положення [6, с. 7]; основні правила та об'єктивні закономірності [7, с. 50–51]; керівні засади (ідеї) [1, с. 26]; основні ідеї та начала [3, с. 288]; керівні настанови та норми [8, с. 32]. Викладене, підкреслюючи основоположну роль принципів, водночас не визначає їх природу та своєрідність. Узагальнено ж можна застосовувати комплексний підхід до розуміння принципів як керівних ідей, вихідних положень

і основних правил належної організації та ефективної діяльності Комісії з регулювання азартних ігор і лотерей.

Принципи функціонування Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей змістовно можуть складати не будь-які керівні ідеї, а лише найбільш важливі, науково обґрунтовані, концептуальні ідеї політико-правового характеру, які мають відповідну форму зовнішнього вираження.

Водночас у науковій літературі обов'язковість і регулюючий характер правових принципів насамперед пов'язуються з їх юридичних визнанням і закріпленням [3, с. 288; 9, с. 37]. На думку О.Г. Предместнікова, усталеність та суспільне визнання певних закономірностей та ідей на відміну від їх юридичного закріплення недостатньо для забезпечення їх повного та одноманітного застосування [10, с. 101]. Погоджуючись з важливістю правового вираження принципів діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, що сприяє чіткості їх змісту та стабільності, водночас не можемо цілком підтримати подібний позитивістський підхід. Адже, наприклад, такі базові принципи як верховенство права, соціальна орієнтованість держави та інші не потребують обов'язкового визнання у державному законодавстві, хоча їх належне практичне застосування дійсно залежить не лише від рівня правосвідомості, але й від наявності відповідних юридичних гарантій і механізмів. У такому контексті можна лише підтримати пропозицію В.В. Туманова [11, с. 10] щодо визначення на законодавчому рівні принципів лотерейної діяльності в Україні.

Не може вважатись принципом певна норма, яка за формою юридично визначається як принцип, але за змістом не відображає самодостатню, концептуальну ідею політико-правового характеру. Такі політико-правові ідеї мають відповідати інтересам раціональної організації та ефективної діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, засадам конституційного ладу України й публічного врядування. Подібна універсальність і фундаментальність принципів загалом забезпечує їх підвищену стабільність.

До ознак правових принципів також відносять їх підвищену імперативність [1, с. 26]. Проте наразі лише окремі принципи визнаються на конституційному рівні, що опосередковує їх вищу юридичну силу, тоді як законодавство формально не розрізняє принципи від інших правових норм. Крім того, принципи діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей мають становити цілісну систему, що значною мірою ускладняється відсутністю єдиного нормативно визначеного каталогу таких принципів. Узагальнено ж принципи функціонування Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей можуть бути визначені як система основоположних політико-правових ідей, що складають вихідні положення її організації, внутрішньо-структурного управління та державно-владної діяльності.

Попри невизначеність адміністративним законодавством вичерпного переліку принципів функціонування Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей в її організацію та діяльність фактично покладено низку загальноправових принципів, базових принципів органів державної влади та публічного управління, а також опосередкованих ними власних принципів діяльності даного центрального органу виконавчої влади. При цьому, як загальні, так і спеціальні принципи рівною мірою мають визначальне значення для функціонування Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей незалежно від способу їх вираження чи конкретної направленості.

Серед загальних принципів діяльності Комісії з регулювання азартних ігор і лотерей насамперед слід вказати принцип верховенства права, який без деталізації його змісту проголошується в ст. 8 Конституції України від 28 червня 1996 р., ч. 1 ст. 2 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. На законодавчому рівні принцип верховенства права розкривається як пріоритет прав і свобод людини й громадянина, що визначають зміст та спрямованість діяльності держави (п. 1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII). Найбільш же повним вбачається визначення Венеціанською комісією складових елементів верховенства права – законності, юридичної визначеності, заборони свавілля, доступу до правосуддя, дотримання прав людини, заборони дискримінації, рівності перед законом [12]. Саме тому реальне втілення верховенства права у діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей потребує не тільки забезпечення її законності, але й чіткої правової визначеності статусу й правил діяльності такого центрального органу виконавчої влади, реальної можливості оскарження його рішень, безумовного дотримання прав і свобод людини й громадянина тощо.

Усталено як окремий принцип організації та діяльності державних органів у науці [13, с. 27] виділяється принцип законності, передбачений ч. 1 ст. 2 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI, п. 2 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. Його сутність безпосередньо виражається в ч. 2 ст. 19 Конституції України, за якою органи державної влади зобов'язані діяти виключно відповідно до Конституції та законів України. Водночас, зважаючи на велику питому вагу підзаконних актів у правових засадах діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, вважаємо виправданим застосування широкого підходу до розуміння принципу законності, який зобов'язує органи влади діяти не тільки відповідно до законів, а згідно із чинним законодавством в цілому. Зокрема, подібної позиції дотримується й Д.В. Журавльов [3, с. 286], зазначаючи, що принцип законності вимагає дотримання не лише Конституції та законів України, а й інших нормативно-правових актів.

Водночас дотримання принципу законності у Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей дещо ускладняється спеціальними засадами її діяльності (ст. 6 Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14 липня 2020 р. № 768-IX). Зокрема, вони передбачають застосування до Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей загального законодавства про центральні органи виконавчої влади та державну службу тільки з урахуванням окремо врегульованих особливостей її організації та порядку діяльності. Так чи інакше, впровадження принципу законності в діяльність Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей забезпечує урегульованість її статусу, обмеженість управлінської діяльності нормативно закріпленими формами та механізмами, точне і неухильне виконання норм законодавства. Проте у сучасній правовій державі принцип законності не є відособленою засадою публічного управління, потребуючи оцінки застосовуваного закону крізь призму верховенства прав людини.

З огляду на це вбачається дещо недоречним окреме закріплення у Законах України «Про центральні органи виконавчої

влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI і «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII на рівні з принципом верховенства права ще й фактично несамостійного принципу законності. Крім того, ми не погоджуємось із Л.Р. Наливайко й О.Ф. Скакун щодо виділення принципів демократизму, гуманізму та справедливості [13, с. 27; 14, с. 224-225]. А вже визнання людини найвищою соціальною цінністю, пріоритет прав людини та повага до неї вже мають безпосереднє відношення до принципу дотримання прав і свобод людини і громадянина, а отже, і до принципу верховенства права.

Принцип верховенства права на відміну від вищезгаданого принципу законності, що є лише однією із його складових, забезпечує верховенство права, природних прав і свобод людини над законодавством і державою в цілому. В даному контексті Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей у своїй роботі має керуватись поточним адміністративним законодавством з неодмінним врахуванням пріоритетності прав і свобод людини, спрямовувати свою організаційно-управлінську діяльність на забезпечення їх реалізації.

Зазначимо, що згідно з п. 8 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII одним із принципів державної служби, на основі якої сформовано штат Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, є принцип політичної неупередженості. Певною мірою засади політичної неупередженості та нейтральності також відображені у Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, затверджених Наказом Національного агентства України з питань державної служби від 05 серпня 2016 р. № 158. Недопущення впливу політичних поглядів на дії та рішення працівників Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, так само як і утримання від вираження ними своїх політичних поглядів, дійсно має важливе значення для забезпечення неупередженого та професійного виконання їх посадових обов'язків. При цьому, реальне забезпечення політичної неупередженості потребує закріплення конкретних ефективних гарантій і заборон. Наприклад, існуюча заборона членства у політичних партіях і суміщення державної служби із статусом депутата місцевої ради могла би стосуватись всіх державних службовців, а не тільки тих, які займають посади категорії «А». Також вважаємо, що у даному разі має йтися про принцип не суто політичної, а загальної, зокрема релігійної, неупередженості та об'єктивності в роботі Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей.

Наступним інтегративним принципом діяльності Комісії з регулювання азартних ігор і лотерей виступає загальний принцип професіоналізму. Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII даний принцип прямо пов'язаний з такими рисами як компетентність, об'єктивність та неупередженість, превалювання публічних інтересів, що набуває особливого значення в контексті своєрідності повноважень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей і властивості їм суттєвих корупційних ризиків. Наголосимо, що з метою ефективної роботи Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей в сучасних динамічних умовах має йтися не тільки про високу кваліфікованість, досвідченість, правильну мотивацію і професійну культуру працівників даного центрального органу виконавчої влади, але й про систему постійного підвищення рівня їх професійної компетентності. Водночас як вищезгаданий принцип неупередже-

ності, так і такі інші принципи державної служби як добросовісність та ефективність, загалом цілком можуть розглядатись як складові єдиного принципу професіоналізму без їх окремого виділення у майбутньому.

В умовах триваючої агресії Російської Федерації щодо України не втрачає своєї актуальності принцип патріотизму, який у п. 4 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII визначається як відданість та вірне служіння Українському народові. Даний принцип є морально-політичною засадою, а його зміст не може бути чітко й остаточно юридично визначений. За такої умови патріотизм нерідко пов'язується з відданістю та служінням не тільки своєму народу, а рівною мірою і Батьківщині [15]. Водночас, зважаючи на належність влади виключно народу та гуманістичну спрямованість діяльності держави, на нашу думку, в основу принципу патріотизму має покладатись насамперед відданість працівників Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей саме суспільним інтересам і тим інтересам держави, її регіонів чи організацій, що відповідають інтересам Українського народу.

Іншими принципами діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей у сучасній демократичній державі згідно із ч. 1 ст. 2 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI є принципи відкритості й прозорості. Водночас у п. 9 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII виділяється вже тільки принцип прозорості, який отожднюється з відкритістю інформації. А Л.Р. Наливайко до принципів організації та функціонування державного механізму відносить «гласність і відкритість» [13, с. 27]. Вказане свідчить не тільки про відсутність у законодавстві та науці єдиного усталеного підходу до розуміння та розмежування даних принципів, але й про їх змістовну близькість. Відтак, вважаємо, що у роботу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей має покладатись принцип гласності у найбільш широкому сенсі, який передбачає публічність і відкритість її управлінської діяльності, різні доступні форми вільного та змістовного інформування громадськості про неї, але лише тією мірою, якою це не порушує приватних інтересів, інтересів суспільства та держави. У такому контексті маємо погодитись з О.О. Томкіною [16, с. 28, 29], що відносить до сутності принципу гласності відкритість, прозорість і публічність організації та діяльності органів публічної влади, а також доступність інформації про їх діяльність.

З відкритістю та прозорістю функціонування Комісії з регулювання азартних ігор і лотерей безпосередньо пов'язаний принцип її підконтрольності, тим більше що вона й сама здійснює державний нагляд (контроль) за ринком азартних ігор та у лотерейній сфері. Цей принцип втілюється в оцінці правомірності та ефективності управлінської діяльності даного центрального органу виконавчої влади, запобіганні, усуненні та виправленні відповідних недоліків і порушень прав окремих громадян, організацій чи держави. Принцип підконтрольності діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей наразі прямо не регламентується, хоча фактично усі центральні органи виконавчої влади підзвітні та підконтрольні Кабінету Міністрів України (ч. 2 ст. 21 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 р. № 794-VII), діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей також підлягає внутрішньому відомчому та зовнішньому громадському

контролю. Така підконтрольність поєднується з оперативною самостійністю Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей в межах її компетенції.

На нашу думку, з метою зміцнення довіри суспільства до інституту Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей на тлі нещодавньої тривалої заборони грального бізнесу в Україні загалом конструктивним постає посилення громадського контролю за її діяльністю. В цьому контексті актуалізується розширене врегулювання форм і порядку здійснення такого контролю, забезпечуючи не тільки широкі можливості одержання інформації про організацію та управлінську діяльність Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, але й її адекватне реагування на виявлені прогалини та недоліки. Серед іншого громадському контролю Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей сприятиме й залучення представників громадськості до її діяльності, у тому числі в рамках Консультативно-експертної ради.

Крім того, реальна підконтрольність діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей вимагає покладення в її основу принципу відповідальності, що передбачений ч. 1 ст. 2 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. Водночас має йтися не тільки про невідворотну негативну, а і про позитивну персональну відповідальність Голови та членів Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, працівників її апарату, що в цілому сприяє правомірності та ефективності їх роботи.

Провідним спеціальним принципом організації діяльності Комісії з регулювання азартних ігор і лотерей згідно із ч. 5 ст. 6 Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14 липня 2020 р. № 768-IX виступає принцип колегіальності, тоді як зазвичай в основу організації центральних органів виконавчої влади покладено принцип єдиноначальності. Проявами принципу колегіальності зокрема є утворення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей у складі Голови та шести членів, які приймають рішення більшістю від свого кількісного складу (про видачу та анулювання ліцензій – двома третинами голосів). Застосування у даному разі принципу колегіальності зумовлено складністю, але порівняно невеликою інтенсивністю організаційно-розпорядчої діяльності, відсутністю розгалуженого апарату та територіальних органів, а також прагненням мінімізувати вплив корупційних ризиків на Голову Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, підвищити ґрунтовність підготовки, об'єктивність та обґрунтованість прийнятих нею рішень, забезпечити колективну відповідальність членів даного центрального органу виконавчої влади.

Водночас як недоліки організаційного принципу колегіальності можна вказати деперсоналізацію відповідальності та зниження оперативності управління. У такому контексті актуалізується поєднання принципу колегіальності з окремими аспектами єдиноначальності у сфері внутрішньо організаційного управління, що більшою мірою вже передбачено Розподілом функціональних обов'язків між Головою та членами Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, затвердженим її Рішенням від 16 лютого 2021 р. № 54.

Вищерозглянуті вихідні засади функціонування Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей доповнюються й іншими, пов'язаними з ними, принципами. Зокрема, це

принципи безперервності, забезпечення єдності державної політики, науковості й плановості, взаємодії, узгодженості компетенції, структури й фінансування та інші. Наголосимо, що реальне впровадження даних принципів у фактичний статус Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей потребує не тільки формального закріплення їх переліку у законодавстві, але й більшої правової визначеності змісту таких принципів, дієвих механізмів і гарантій їх реалізації.

Крім того, у діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей також мають застосовуватись спеціальні принципи за її конкретними напрямками діяльності. При цьому, частково вони дублюють загальні принципи функціонування даного центрального органу виконавчої влади (принципи підконтрольності, неупередженості, прозорості, законності та ін.). Натомість як додаткові спеціальні принципи, наприклад, можуть бути визначені принципи у сфері ліцензування – пріоритетності захисту прав та інтересів людини, рівності прав суб'єктів господарювання, відкритості процесу ліцензування тощо (ст. 3 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02 березня 2015 р. № 222-VIII), а також принципи державного нагляду (контролю) – пріоритетності безпеки, невтручання у діяльність суб'єкта господарювання, неприпустимості дублювання контрольно-наглядової діяльності тощо (ст. 3 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05 квітня 2007 р. № 877-V). Дані принципи, будучи прямо пов'язаними й зумовленими загальними принципами функціонування Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, рівною мірою мають бути належно відображені в організації її діяльності, відповідних юридичних гарантіях і механізмах.

Висновки. Принципи діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей є системою основоположних політико-правових ідей, які визначають сутність та вихідні положення її організації, внутрішньоструктурного управління та державно-владної діяльності. Ефективне функціонування Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей має ґрунтуватись на принципах верховенства права, неупередженості, професіоналізму, патріотизму, гласності, підконтрольності, відповідальності, колегіальності, безперервності й інших загальних і спеціальних принципах. Удосконалення правового статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей потребує розгорнутого та узгодженого врегулювання її принципів, завдань і функцій, а також забезпечення відповідності їх змісту правових засад, зокрема повноважень, організації та діяльності даного центрального органу виконавчої влади.

Література:

1. Бараненко Д.В. Принципи діяльності центральних органів виконавчої влади. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2020. № 46. С. 25–29.
2. Дорогих В.М. Адміністративно-правове регулювання грального бізнесу в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2004. 20 с.
3. Журавльов Д.В. Щодо принципів організації та діяльності центральних органів виконавчої влади України. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2013. № 26. С. 282–290.
4. Лиськов М.О. Повноваження та компетенція органів виконавчої влади у сфері лотерейної діяльності. *Науковий вісник*

Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». 2016. Вип. 20. С. 52–55.

5. Туманов В.В. Адміністративно-правове регулювання господарської діяльності з проведення лотерей : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2010. 231 с.
6. Демин В.Н. Принципы как форма научного познания. Москва : Издательство Московского университета, 1976. 44 с.
7. Нижник Н.Р., Машков О.А. Системний підхід в організації державного управління. Київ: УАДУ, 1998. 160 с.
8. Бандурка О.М. Управління в органах внутрішніх справ : підручник. Харків : Університет внутрішніх справ, 1998. 480 с.
9. Борко А.Л. Адміністративно-правове забезпечення функціонування судової системи України : монографія. Харків : НікаНова, 2014. 521 с.
10. Предместников О.Г. Органи юстиції України: адміністративно-правові засади діяльності : монографія / за заг. ред. І.В. Зозулі. Херсон : Айлант, 2017. 600 с.
11. Туманов В.В. Адміністративно-правове регулювання господарської діяльності з проведення лотерей : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2011. 20 с.
12. Про верховенство права : Доповідь Венеціанської Комісії (Європейської комісії «За демократію через право») на 86-му пленарному засіданні 25–26 березня 2011 р. *Право України*. 2011. № 10. С. 177.
13. Наливайко Л.Р. Державний лад України: поняття, система, гарантії : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2010. 40 с.
14. Скакун О.Ф. Теорія держави і права : підручник. Харків : Консум, 2001. 656 с.
15. Духовна-Кравченко О.С. Взаємозв'язок патріотизму та національної ідеї у становленні сучасної держави : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.03. Київ, 2012. 18 с.
16. Томкіна О.О. Принцип гласності процедури прийняття правових актів Кабінету Міністрів України. *Право України*. 2004. № 9. С. 28–31.

Profatilo K. Principles of Organization and Activity of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries

Summary. The analysis of the principles of organization and activity of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries as a central executive body with a special status is performed. It has proposed to define such principles as a system of fundamental political and legal ideas that determine the essence and initial provisions of its organization, internal structural management and government activities. The main features (fundamentality, universality, scientific validity, legal expression, increased stability, etc.), the essence and significance of general and special principles of functioning of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries, their unity and relationship with other elements of administrative and legal status are determined. It is established that the effective functioning of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries should be based on the principles of the rule of law (including legality, observance of human and civil rights and freedoms, equality before the law), impartiality, professionalism, patriotism, transparency, control, responsibility, collegiality, continuity and other general and special principles. The proposals on clarification of the concept, list and content of the principles of activity of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries, harmonization of such principles with its competence and practical activity are substantiated. In particular, improving the administrative and legal status of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries requires first a detailed and coordinated regulation of its principles, tasks and functions, as well as ensuring compliance with their content of legal bases, primarily powers, organization and practical activities of this central executive body.

Key words: principles, organization, activity, commission, gambling, lotteries, rule of law, impartiality, collegiality.